

YENİ KURULACAK BİR İLİN KAMU MALİ KESİMİ ÜZERİNDEKİ YÜKÜ NASIL HESAPLANMALIDIR?

Recep SANAL (*)

1. Mali Yükün Niteliği

İllerin kamu mali kesimi üzerindeki etkileri ile ilgili bir çalışma; konsolide bütçe, belediye bütçeleri, il özel idareleri bütçeleri, döner sermaye bütçeleri, fon bütçeleri ve KİT bütçelerindeki gelir ve giderleri kapsamalıdır.

İllerin ilçe halinde iken gelir ve gider durumlarını gösteren veriler, gerek ilçeye bağlı köy sayısındaki değişimler, gerekse bazı köylerde belediye kurulması nedeniyle belediye sayısında gerçekleşen artışlar yüzünden sürekli değişmektedir. Bunun sonucunda, bir önceki yılın verilerini bir sonraki yıla ait veriler ile birebir karşılaştırma olanağından yoksun kalınmaktadır. Bu durum, ilçenin il haline getirilmesi sonrasında ise daha karmaşık bir görünüm almakta, il'e bağlanan yeni ilçe, belediye ve köylerin il bütçesi üzerindeki yükü önceki durumla karşılaştırma olanağını güçleştirmektedir.

Bu açıklamalar ışığında, bir ilin kamu mali kesimi üzerindeki yükünün hesabında en geçerli yöntemin, konsolide bütçe gelir ve giderlerine dayalı karşılaştırma yapılmasının olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Konsolide bütçe kavramı genel bütçeyi ve katma bütçeleri içermektedir. Genel bütçe kavramı ile yasama, yürütme ve yargı organları ile bağımsız bütçeli kurumlara yapılan transferlerin yer aldığı bütçe formülü ifade edilmektedir. Katma bütçe kavramı ise yatırımcı kuruluşlar ve üniversitelere ait gelir ve giderleri kapsamaktadır.

(*) Eski Mülki İdare Amiri

İllere ait verilerin değerlendirilmesinde dikkate alınacak zaman diliminin günümüze yaklaşması ölçüsünde, TL. değeri üzerinden yapılacak hesaplamalarda deflatör etkisi daha az kullanılmakta, bunun sonucunda günün koşullarına daha uygun rakamsal veriler elde edilmektedir. Öte yandan, mevcut illerin büyük bir bölümünün il olmadan önceki mali yükleri konusunda sağlıklı veriler de mevcut değildir. Bu nedenlerle, illerin Devlet bütçesi üzerindeki yüklerinin hesabında 1990 -1996 yılları arasında il yapılmış yerlerin verileri üzerinde bir çalışma yapılması daha sağlıklı sonuçlar verecektir.

2. Konuyla İlgili Görüşler

İllerin kamu mali kesimi üzerindeki yükünün hesaplanması ile ilgili olarak bugüne kadar herhangi bir bilimsel araştırma yapılmamıştır. Çeşitli kaynaklarda veya basın organlarında bir ilin maliyeti konusunda tahminden öteye geçmeyen çeşitli rakamlar verilmiştir.

Bu araştırma kapsamında Maliye Bakanlığı ile yapılan temaslarda çerçevesinde, belirtilen konuda herhangi bir çalışmanın olmadığı, ancak böyle bir çalışmaya da şiddetle gereksinim duyulduğu yetkililerce ifade edilmiştir.

Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü bünyesinde bu konuda pilot bir çalışma başlatılmıştır. Ancak, böyle bir çalışmanın istenilen ölçüde başarılı olabilmesi için, konunun uzmanlarınca hazırlanacak bir proje çerçevesinde ve bir uzmanlar grubu tarafından gerçekleştirilmesi gerektiği gözden uzak tutulmamalıdır.

Bu araştırmadaki yöntem ve ilkelerin, Maliye Bakanlığı bünyesinde yapılacak çalışmaya da ışık tutması açısından, konu ile ilgili değişkenlerin seçimi ve değerlendirilmesi hususuna kısaca değinmekte yarar vardır.

(a) Mevcut duruma İlişkin Değerler

İllere göre konsolide bütçe gelir ve giderlerinin karşılaştırmasına olanak sağlayan veriler, Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından bilgi işlem ortamında kaydedilmektedir (1).

(1) İnternet, Maliye Bakanlığı, Kamu Hesapları Bülteni, İller Bazında Gelir ve Giderler, <http://www.muhasabat.gov.tr/docs/>

Kamu hesapları bültenindeki veriler, illerin gelir ve giderleri olarak iki kalemde gösterilmektedir. Bununla ilgili 1999 yılına ait bilgiler ek – 1 deki çizelgede gösterilmiştir.

Söz konusu çizelgede yer alan gelir kalemlerini kamu mali kesimi üzerinde bir yük olarak görmek söz konusu değildir. O halde, sadece gider kalemleri ölçüğünde alt değişkenlerin belirlenmesi gerekir.

(b) Çeşitli Araştırmalardaki Görüşler

Çalışmamızda belirtilen araştırmaların bazılarında, illerin veya il yapılacak yerlerin devlet bütçesi üzerine getireceği parasal yük konusunda çeşitli rakamlar verilmiştir. Örneğin; İçişleri Bakanlığı Türkiye Mülki Taksimatı Komisyonu Raporu'nda, bir ilin özel idaresi bütçesindeki öz gelirleri toplamının 750.000 TL. den az olmaması, bir il halkının her biri için devlet gelirlerinden sadece cari giderler olarak 10.8 TL. ayrılması, gibi bazı ölçütler geliştirilmiştir (2).

Keza, Türkiye'nin İdari Taksimatı Raporu'nda yeni iller kurulmasının merkezi hükümetin mali yükünü arttıracığı, halen devlet bütçesinden her il'e ortalama olarak 1.15 milyon TL. yardım yapıldığı, yeni kurulmuş bir ilin yatırım gereksiniminin diğer illere oranla daha fazla olacağı ve söz konusu illere devlet bütçesinden yapılacak yardım miktarının ortalama olarak 1.5 – 2 milyon TL. düzeyinde gerçekleşeceği belirtilmektedir (3).

Bu araştırmalardaki görüşler öz itibarıyla, mevcut illere devlet bütçesinden yapılan yardımların miktarı göz önünde bulundurularak, yeni kurulacak bir il'e yapılacak kamu harcaması miktarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmaların yapıldığı tarihlere ilişkin verilen rakamların Türkiye'deki enflasyonist süreç dikkate alındığında deflatör etkisiyle günümüze uyarlansalar dahi, bir ilin kamu mali kesimi üzerindeki gerçek yükünü gösterici nitelik taşımamaktadırlar.

Bu nedenle, mevcut illerin veya yeni kurulacak bir ilin kamu mali kesimi üzerindeki yükünün hesabında çok değişkenli bir eleman kümesinin dikkate alınması kaçınılmazdır.

(2) İçişleri Bakanlığı, Türkiye Mülki Taksimatı Hakkında Rapor, Teksir, Ankara, 29 Aralık 1960, s. 1-5.

(3) TODAİE, Türkiye'nin İdari Taksimatı, TODAİE Yayını, Ankara, 1961, s. 7.

3. Değişkenlerin Seçimi

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde, bir ilin kamu mali kesimi üzerindeki yükünün hesabında en geçerli yöntemin, konsolide bütçe gelir ve giderlerine dayalı karşılaştırma yapılması olduğu anlaşılmaktadır.

1999 yılı Bütçe Kanunu'nun harcamalara ilişkin formülünü gösteren R cetvelinde; personel giderleri, yolluklar, hizmet alımları, tüketim malları ve malzeme alımları, demirbaş alımları, makine - teçhizat ve taşıt alımları, yapı - tesis ve büyük onarım giderleri, diğer ödemeler, transferler olmak üzere 9 ana başlık altında toplam 57 alt değişken yer almaktadır.

Bu değişkenler şunlardır; Aylıklar, sözleşmeli personel ücretleri, işçi ücretleri, sosyal yardımlar, ek çalışma karşılıkları, tazminatlar ve ödüller, ödenekler, tedavi yardımları ve cenaze giderleri, diğer personel giderleri, yurtiçi geçici görev yollukları, yurtiçi sürekli görev yollukları, yolluk karşılığı verilen tazminatlar, yurtdışı geçici görev yollukları, yurtdışı sürekli görev yollukları, tahliye giderleri, müşavir firma veya kişilere ödemeler, ulaştırma ve haberleşme giderleri, taşıma giderleri, tarifeye bağlı ödemeler, kiralar, makine-teçhizat-demirbaş-taşıtların bakım ve onarımı, bina küçük onarımı, 1050 sayılı kanunun 48. Maddesi giderleri, diğer hizmet alımları, kırtasiye-baskı ve yayın giderleri, yakacak alımları, akaryakıt ve yağ giderleri, elektrik-su ve yağ alımları, yiyecek ve yem alımları, özel malzeme alımları, savunma alım ve giderleri, temsil-ağırlama-tören-fuar ve tanıtma, diğer tüketim malları ve malzeme alımları, büro malzemeleri alımları, büro makineleri alımları, yangından korunma malzemeleri, diğer demirbaş alımları, taşıt alımları, makine-teçhizat alımları ve büyük onarımları, dışalım kredilerinden devredilen artıklar karşılığı, yapı-tesis ve büyük onarım giderleri, NATO bünyesindeki inşaat ve tesislerle ilgili giderler, taahhütlerden devredilen artıklar karşılığı, vergi-resim ve harçlar, diğer ödül-ikramiye ve benzeri ödemeler, gizli hizmet giderleri, uluslararası profesör-uzman-memur ve öğrenci mübadelesi giderleri, karantinaya alma ve emniyet nezaretinde bulundurma giderleri, NATO giderleri, tablo-heykel ve eski eser alımları ile arkeolojik kazı giderleri, kamulaştırma ve bina satım alımları, kurumlara katılma payları ve sermaye teşkilleri, iktisadi transferler ve yardımlar, mali transferler, sosyal transferler, borç ödemeleri, fon ödemeleri.

Söz konusu 57 adet değişkenin tamamı illerin il olma özellikleriyle veya il bünyesindeki harcamalarla ilgili olmayıp, bir bölümü ulusal bütçe formülü

içerisinde geçerli olabilecek harcamalara isabet etmektedir. Bu bakımdan, değişkenler bir elemeye tabi tutularak ulusal nitelikli giderlere ilişkin değişkenler ayıklanmıştır.

Bu bağlamda, elemeye tabi tutulan 57 adet değişken arasında yer alan; dışalım kredilerinden devredilen artıklar karşılığı, NATO bünyesindeki inşaa ve tesislerle ilgili giderler, taahhütlerden devredilen artıklar karşılığı, uluslar arası profesör-uzman-memur ve öğrenci mübadelesi giderleri, NATO giderleri, tablo-heykel ve eski eser alımları ile arkeolojik kazı giderleri, kurumlara katılma payları ve sermaye teşkilleri borç ödemeleri, fon ödemeleri, gibi giderlerin ulusal düzeyde yapılması gereken giderler olduğu ve il bütçeleriyle ilgilendirilmelerinin mümkün bulunmadığı değerlendirilmiştir. Bunun sonucunda, 9 değişken elimine edilerek, değişken sayısı 48'e indirilmiştir.

48 değişken üzerinde yapılan ikinci değerlendirmede, bunlardan bir bölümünün illerin hizmet ve faaliyetleriyle doğrudan alakalı olmadığı belirlenmiştir. Bunlar; müşavir firma veya kişilere ödemeler, 1050 sayılı Kanun'un 48. maddesi giderleri, savunma alım ve giderleri, temsil-ağırlama-tören-fuar ve tanıtma giderleri, diğer tüketim malları ve malzeme alımları, vergi-resim ve harçlar, diğer ödöl-ikramiye ve benzeri ödemeler, iktisadi transferler ve yardımlar'dan oluşmaktadır.

İkinci eleme sonucunda 48 değişkenden, yukarıda belirtilen 8 değişken daha düşüldüğünde, geriye 40 değişken kalmaktadır. Geriye kalan bu değişkenlerin bir bölümünün de aynı kategori içerisinde mütalaa edilmelerinin mümkün olduğu görülmüştür.

Aynı kategori içerisinde nitelenebilecek değişkenler şunlardır. Sözleşmeli personel ücretleri ile işçi ücretleri " ücretler "; yurtiçi geçici görev yollukları, yurtiçi sürekli görev yollukları, yolluk karşılığı verilen tazminatlar, yurtdışı geçici görev yollukları, tahliye giderleri ile yurtdışı sürekli görev yollukları " yolluklar "; büro malzemeleri alımları, büro makineleri alımları, yangından korunma malzemeleri ile diğer demirbaş alımları " demirbaş alımları " olarak tek kaleme indirgenmişlerdir.

Üçüncü eleme sonucunda, 40 değişkenin 9 tanesi daha elimine edilerek, nihai alt değişken sayısı 31'e indirilmiştir.

4. İllerin Kamu Mali Kesimi Üzerindeki Yüklerine İlişkin Değerlendirme

Bu bölümün başında belirtilen yöntemle seçilen 1990 – 1996 yılları arasında il yapılmış olan Aksaray, Bayburt, Ardahan, Bartın, Kilis ve Osmaniye olmak üzere toplam 6 il'e ait, nihai alt değişkenlere ilişkin veriler Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nden temin edilmiştir. Bu veriler 6 x 31 = 186'lık bir matris üzerinde değerlendirilerek, gerek gelirlerin giderleri karşılama oranları ve gerekse illerin konsolide bütçe üzerindeki yükleri açısından Temel Bileşenler Analizi yöntemiyle çözümlenmeye tabi tutulmuştur.

Söz konusu iller bazında genel ve katma bütçe giderleri, her ilin kurulduğu yıl itibariyle aşağıda gösterilmiştir.

Çizelge – 1: Kurulduğu Yıl İtibariyle Bazı İllerin Genel ve Katma Bütçe Giderleri
(Milyar TL)

İller ve Kuruluş Tarihleri	Giderler		Personel		Diğer Cari		Yatırım		Transfer	
	Genel Bütçe	Katma Bütçe	Genel Bütçe	Katma Bütçe	Genel Bütçe	Katma Bütçe	Genel Bütçe	Katma Bütçe	Genel Bütçe	Katma Bütçe
Aksaray (1990)	92	0	71	0	5	0	10	0	6	0
Bayburt (1990)	52	0	37	0	5	0	6	0	4	0
Ardahan (1992)	229	0	188	0	30	0	2	0	9	0
Bartın (1992)	270	0	197	0	18	0	37	0	18	0
Kilis (1995)	494	0	395	0	48	0	21	0	30	0
Osmaniye (1996)	3.349	0	3.052	0	214	0	32	0	51	0

Kaynak: Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü

Söz konusu iller bazında genel ve katma bütçe giderlerinin 1999 yılındaki durumu ise aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Yeni bir il kurulması için gereken ortalama harcama miktarının (OHM) hesabında, söz konusu illerin toplam giderlerinin (113.293 + 529 = 113.822) değerlendirmeye tabi il sayısına bölünmesinin esas alınması halinde, il kurulması için gereken ortalama harcama miktarı OHM = 113.822 : 6 = 18.973 Milyar TL. olmaktadır.

Çizelge – 2: 1999 Yılı İtibariyle Bazı İllerin Genel ve Katma Bütçe Giderleri

(Milyar TL)

İller	Giderler		Personel		Diğer Cari		Yatırım		Transfer	
	Genel Bütçe	Katma Bütçe	Genel Bütçe	Katma Bütçe	Genel Bütçe	Katma Bütçe	Genel Bütçe	Katma Bütçe	Genel Bütçe	Katma Bütçe
Aksaray	28.248	229	22.381	191	2.012	37	3.152	0	703	1
Bayburt	13.314	15	9.910	14	1.427	1	1.480	0	497	0
Ardahan	21.185	25	14744	21	4.222	2	1.675	0	544	2
Bartın	21.708	157	16.731	72	1.531	61	2.995	23	451	1
Kilis	12.881	103	10.187	77	890	25	1.233	0	571	1
Osmaniye	15.957	0	14.748	0	814	0	149	0	246	0
Toplam	113.293	529	Kaynak: Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü							

Gayri safi milli hasıla zımni fiyat deflatörü açısından 1987 yılı endeksi 100 kabul edildiğinde illerin 1990 ve 1999 yılları arasındaki harcamalarına ilişkin deflatör etkisine ilişkin oranlar ise; 1990 yılı için % 57.6, 1991 yılı için % 59.2, 1992 yılı için % 63.5, 1993 yılı için % 67.4, 1994 yılı için % 107.3, 1995 yılı için % 87.2, 1996 yılı için % 78.1, 1997 yılı için % 81.2, 1998 yılı için % 75.3, 1999 yılı için % 56.2 olarak dikkate alınmıştır. Bu oranlar üzerinden 1999 yılına göre illerin il oldukları yıllardaki genel ve katma bütçe giderleri aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge – 3: 1999 Yılına Göre Bazı İllerin İl Oldukları Yıllardaki Genel ve Katma Bütçe Giderleri

(Milyar TL)

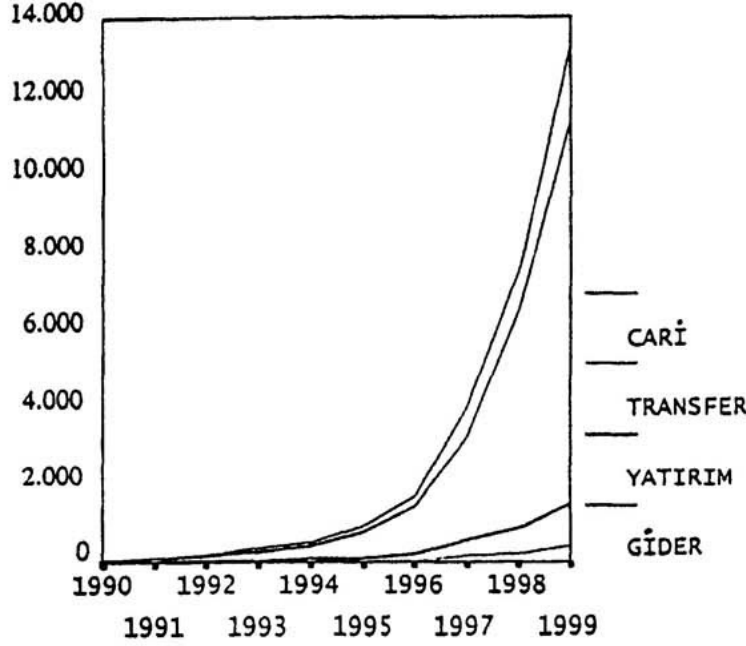
İller	Deflatör Etkisi	Giderler		Personel		Diğer Cari		Yatırım		Transfer	
		Genel Bütçe	Katma Bütçe	Genel Bütçe	Katma Bütçe	Genel Bütçe	Katma Bütçe	Genel Bütçe	Katma Bütçe	Genel Bütçe	Katma Bütçe
Aksaray	733.0	674,4	0,0	520,4	0,0	36,7	0,0	73,3	0,0	44,0	0,0
Bayburt	733.0	381,2	0,0	271,2	0,0	36,7	0,0	44,0	0,0	29,3	0,0
Ardahan	616.2	1.411,1	0,0	1.158,5	0,0	184,9	0,0	12,3	0,0	55,5	0,0
Bartın	616.2	1.663,7	0,0	1.213,9	0,0	110,9	0,0	228,0	0,0	110,9	0,0
Kilis	378.0	1.867,3	0,0	1.493,1	0,0	181,4	0,0	79,4	0,0	113,4	0,0
Osmaniye	290.8	9.738,9	0,0	8.875,2	0,0	622,3	0,0	93,1	0,0	148,3	0,0

Bu veriler doğrultusunda, 31 Aralık 1999 tarihi itibariyle yeni bir il kurulması için yaklaşık 19 Trilyon TL. gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu miktarı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının 31 Aralık 2000 tarihli döviz kurlarına endekslediğimizde, Amerikan Doları cinsinden harcama miktarı yaklaşık 35 Milyon USD civarında gerçekleşmektedir.

Elde edilen bu sonuçların yanı sıra, Bayburt ili ölçeğinde gerçekleştirilen gider – cari harcaması analizinde, Bayburt'un il olduktan sonraki giderleri ile cari harcamalar arasındaki ilişkinin boyutları ortaya konulmuştur.

Grafik – 1: Bayburt'un İl Olduktan Sonraki Gider-Cari Harcaması Analizi (1990-1999)

Gider (Milyar TL)

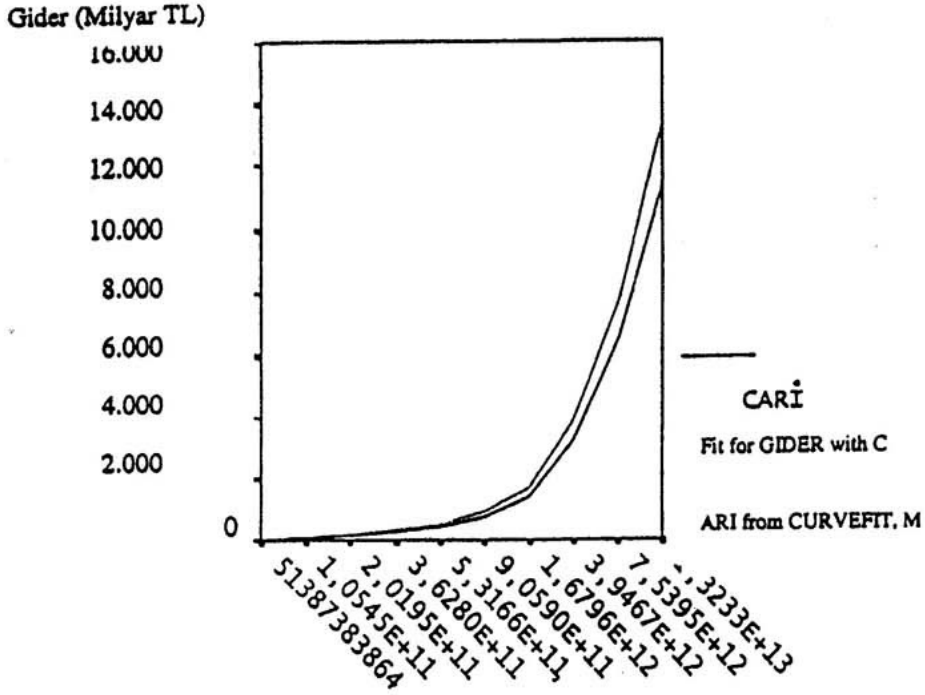
Bayburt'un il olduktan sonraki giderleri ile cari harcamaları arasındaki ilişki aşağıdaki formülle gösterilmektedir.

$$Y_{gider} = b_0 + b_1 * X_{cari}$$

$$Y_{gider} = b_0 + 0,984 * X_{cari}$$

Buna göre, cari harcamalardaki 1 birimlik değişim, gider üzerinde % 98.4 düzeyinde bir değişim yaratmaktadır. Cari harcamalar ile giderler arasında ise aynı yönlü % 99 düzeyinde bir ilişki ortaya çıkmıştır. Yapılan regresyon analizi sonucunda giderdeki değişimin % 99'unun cari harcamalar tarafından açıklandığı görülmüştür.

Grafik – 2: Bayburt'un İl Olduktan Sonraki Harcamaları (1990-1999)

Öte yandan, il olduktan sonra, gelirleri giderlerini karşılama oranı yükselen illerin kamu mali kesimi üzerindeki yüklerinin azalan bir eğilim gösterdiği izlenmiştir.

Tüm bu değerlendirmeler sonucunda; bir ilin kamu mali kesimi üzerindeki yükünün hesabında kullanılacak en geçerli verinin, kişi başına kamu harcaması miktarı olacağı anlaşılmıştır.

İllerin toplam nüfusları itibariyle kamu mali kesimi üzerindeki yükünü hesaplayabilmek için, kişi başına kamu harcaması miktarı ile toplam nüfus sayısının çarpılması gerekir. Parasal olarak bulunacak değerler büyükten küçüğe doğru sıralanmak ve bu temel değişkenin maksimum ağırlık puanı olan 2,602141 puan tavan alınarak endekslenmek suretiyle illerin " il puanları "nın hesabında dikkate alınması gerekmektedir.

5. Sonuç

Maliye Bakanlığı'ndan alınan bilgilere dayalı olarak yapılan bir hesaplamada, bugün itibariyle yeni bir il kurulmasının Devlete maliyetinin 18.973

Milyar TL. olduğu belirlenmiştir. Bu rakam Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının 31 Aralık 2000 tarihli döviz kurlarına endekslediğinde yaklaşık 35 Milyon USD civarında gerçekleşmektedir (4). Esasen kaynakları sınırlı olan bir ülkenin bu büyüklükte bir parayı yatırım amaçlı kullanmak yerine, nesnel ltlere dayanmayan bazı siyasal tercihler uğruna harcamasının akılcı olmadığı açıktır.

(4) Resmi Gazetenin 31.12.2000 tarih ve 23923 sayılı nüshasında gösterilen USD kurları üzerinden değerlendirme yapılmış olup, buna göre, Döviz alış : 540.098 TL. , Döviz satış : 542.703 TL. , Efektif alış : 539.720 TL. ve Efektif satış : 543.517 TL.dir.

Ek -1: İllerin 1999 Yılı Konsolide Bütçe Gelir ve Giderlerinin Karşılaştırması

(Milyar TL)	Gelir (1)	Top.Gid.İç. Payı (%)	Giderler (2)	Top.Gid.İç. Payı (%)	% (1/2)
Merkez	3.335.677	17,58	17.434.643	62,23	19,13
Adana	221.308	1,17	256.930	0,92	86,14
Adıyaman	12.722	0,07	52.476	0,19	24,24
Afyon	33.295	0,18	70.623	0,25	47,14
Ağrı	26.470	0,14	51.817	0,18	51,08
Amasya	17.386	0,09	56.581	0,20	30,73
Ankara	2.461.660	12,97	1.637.420	6,56	133,97
Antalya	158.274	0,83	188.640	0,67	83,90
Artvin	21.655	0,11	33.626	0,12	64,40
Aydın	72.095	0,38	111.337	0,40	64,75
Balıkesir	132.258	0,70	159.235	0,50	63,06
Bilecik	15.967	0,08	26.128	0,09	61,11
Bingöl	3.637	0,02	43.721	0,16	8,78
Bitlis	4.853	0,03	42.355	0,15	11,46
Bolu*	35.205	0,19	65.461	0,23	53,78
Burdur	16.312	0,09	32.391	0,12	50,36
Bursa	433.049	2,28	278.496	0,99	156,50
Çanakkale	37.648	0,20	76.928	0,27	48,94
Çankırı	7.938	0,04	29.885	0,11	26,56
Çorum	23.453	0,12	54.691	0,20	42,68
Denizli	84.400	0,44	93.530	0,33	90,24
Diyarbakır	33.077	0,17	256.123	0,91	12,91
Edirne	62.025	0,33	86.526	0,31	71,68
Elazığ	28.562	0,15	141.150	0,50	20,24
Erzincan	9.971	0,05	45.581	0,16	21,88
Erzurum	33.453	0,18	211.057	0,75	15,65
Eskişehir	103.059	0,54	172.935	0,62	59,59
Gaziantep	84.022	0,44	105.387	0,38	79,73
Giresun	22.876	0,12	51.051	0,18	44,81
Görmüşane	3.517	0,02	18.688	0,07	18,81
Hakkâri	14.318	0,08	59.715	0,21	23,97
Hatay	111.419	0,59	115.797	0,41	96,22
İsparta	38.033	0,20	89.812	0,32	42,95
İçel	177.680	0,94	156.882	0,56	113,19
İstanbul	6.454.947	34,02	1.657.389	5,92	389,48
İzmir	976.668	5,15	612.064	2,18	159,57
Kars	8.368	0,04	56.375	0,20	14,84
Kastamonu	23.209	0,12	87.618	0,31	26,49
Kayseri	95.916	0,51	183.773	0,66	52,19
Kırklareli	42.733	0,23	42.640	0,15	100,22
Kırşehir	10.359	0,05	26.715	0,10	36,78
Kocaeli	2.193.382	11,56	213.423	0,76	1027,72
Konya	116.017	0,61	226.232	0,81	51,28
Kütahya	42.022	0,22	59.104	0,21	71,10
Malatya	33.100	0,17	120.780	0,43	27,41
Manisa	109.245	0,58	111.666	0,40	97,83
K.Maraş	38.077	0,20	108.847	0,39	34,89
Mardin	13.640	0,07	74.342	0,27	18,35
Muş	82.904	0,44	90.045	0,32	92,07
Muş	4.944	0,03	41.961	0,15	11,54
Neveşehir	13.591	0,07	28.889	0,10	47,08
Niğde	19.132	0,10	40.698	0,15	47,01
Ordu	33.320	0,18	62.243	0,22	53,53
Rize	28.387	0,15	35.593	0,13	82,56
Sakarya	40.310	0,21	87.140	0,31	46,26
Samsun	99.090	0,52	200.559	0,72	49,41
Sart	4.807	0,03	50.220	0,18	9,57
Sinop	9.258	0,05	31.337	0,11	29,54
Sivas	33.080	0,17	118.585	0,42	27,90
Taldirad	114.821	0,61	69.676	0,25	164,79
Tokat	22.499	0,12	69.449	0,25	32,40
Trabzon	53.558	0,28	169.054	0,60	31,68
Tunceli	4.078	0,02	46.334	0,17	8,90
Sarıyer	33.831	0,18	111.029	0,40	30,47
Uşak	20.397	0,11	30.038	0,11	67,90
Van	35.871	0,19	152.165	0,54	23,57
Yozgat	27.004	0,14	49.494	0,18	54,56
Zonguldak	96.288	0,51	59.164	0,21	162,75
Aksaray	12.180	0,06	28.478	0,10	42,77
Bayburt	2.073	0,01	13.329	0,05	15,55
Karaman	8.881	0,05	20.105	0,07	44,17
Kırıkkale	36.677	0,19	40.607	0,14	90,32
Batman	10.929	0,06	43.230	0,15	25,28
Şırnak	13.168	0,07	73.682	0,26	17,87
Bartın	9.792	0,05	21.865	0,08	44,78
Ardahan	11.737	0,06	21.210	0,08	55,34
İğdir	7.177	0,04	27.472	0,10	26,12
Yalova	17.069	0,09	19.286	0,07	88,60
Karabük	16.665	0,09	27.247	0,10	61,18
Kilis	3.281	0,02	12.984	0,05	25,27
Osmaniye	10.534	0,06	36.048	0,13	29,22
Toplam	18.973.291	100,00	28.017.791	100,00	67,72

* Düzce'ye ait 1999 yılı verileri Bolu ili içerisinde gösterilmiştir.

Kaynak: Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü